# דער פינאנציעלער מצב פונם סאָוועטן-פאַרבאַנד ::

(פון אונזער ספּעץ. קאָרעספּאָנדענט)
י. ב. אלטער

די פינאנציעלע קריזיס פון דער גאנצער וועלט זייגען לעצטנס איינגע־טרייסלט געוואָרן פון א ידיעה, אז דער סאָוועטן פאַרבאַנד האט בדעה צו אפזאגן זיך פון צו צאָלן די אויס־ענדישע חובות. די דאָזיקע שלעכטע בשורה, וועלכע איז תוכ־ה אפגעלייקנט געוואָרן דורך די געהעריקע סאָוועט־שע אינסטאנציעס, האט צווישן דעם בריישן עולם ארויסגערופן א באגער צו דערהאלטן א געוויס אין קלאָר ביזלד זיינען די פינאנציעלע טראנסאקציעס, וואס די מאסקווער מושלים האבן ביז איצט געהאט מיט די קאפיטאליסט־שע מדינות. ס'ווילט זיך יעדן איינעם וויסן ווי גרויס ס'זיינען די חובות פון לגבי דער ברייטער וועלט און וואס מען טראכט אינם קרעמל מכח די פאראויסטייענדע געלט־אפצאלונגען. נאך אין מאי 1920 איז ארויסגע־פאלן קיין אויסלאנד די ערשטע סאָ־וועטישע אנלייה־דעלעגאציע, מיט קרא־סינען אויפן שפּיץ, צו פירן אונטער־האנדלונגען מיט די אנגעזעהענע באנ־קירן מכח א חלואה. דער דאמאלסטי־ריקער משא ומתן האט צו קיין גוטע רעזולטאטן ניט געבראכט: מען האט ניט געהאט קיין לגלוכן אינם אריכת־ימים פונם נייעם רעשים און מען האט ניט געוואלט אריינגהאנדל קיין גרויסע געלדער אין א לאנד, וואס האט זיך נאך געפונען אין א נאר־רעוואלו־טיגען אויפן שפּיץ, צו פירן אונטער־האנדלונגען מיט די אנגעזעענע באנ־קירן מכח א חלואה. דער דאמאלסטי־ריקער משא ומתן האט צו קיין גוטע רעזולטאטן ניט געבראכט: מען האט ניט געהאט קיין לגלוכן אינם אריכת־ימים פונם נייעם רעשים און מען האט ניט געוואלט אריינגהאנדל קיין גרויסע געלדער אין א נאר־רעוואלו־טיגען לאנד.

איבערהויפט איז דערצו דער באר־פאסיש געווען אין דייטשלאנד, וואו מ'האט זיך געגרייטיקט אין גרויסן רו־מיגן מאנד, ס'איז איבערגיין צו זאגן, אז די קאמוניסטן האבן מיט א ברייד־טער האנט אויסגענוצט דאס "גוט־הארציקייט" פונם דייטשן אינדוסט־ריעלער; ווי די לעצטע באריכטן פון די ברעלינער האנדלס־קאמערן באר־ווייזן, איז בלויז אונטער דער נאָ־דאמטע פון דער "מלוכה קרעדיטוס־געוואָרן פאר די באלשעוויקעס א סו־מע פון 850 מיליאן מארק. צו אם דעם אונטערוויין כסום דארף מען איצט צוליינן די ניט קלענערע קרע־דיטן, וואס די קרעפּעלער ליים האבן ארויסבאקומען פון פריוואטע קויאוק־ה. ה. פון באנקירן, פאבריקאנטן דאס מוחרים, וועלכע האבן אויף זייער אייג־נער אחריות געפירט געשעפטן מיט מאסקווע.

ווי קאמפּעטענט פּרעזענט־ניכן איבער, איז דער סאָוועטן־פאַרבאַנד אין דער ווירטשאפט־ליכער פון הונגערן. טאָג־אין־טאָג, אין דער לאנד ביז העכער א מיליארד דולאַרס מאַרקן.

דער צווייטער גרויסער קרעדיטאר פון די סאָוועטן איז ענגלאנד. דער דיריקטאר פונם דעפארטמענט פארן אויסלענדישן האנדל, סער כיילמאן אָנג, האט אין איינער פון די לעצטע רעדסיעס פונם פרעזידיום פארלאמענט, באשטעטיקט, אז ביזן דרייטן אקטאָ־בער 1931 איז דורך דער רעגירונג גאראנטירט געוואָרן א סומע פון 10,893,106 פונט שטערלינג. עס פעלן אויף ניט קיין פריוואטע, אייג־נטלעכע קרעדיטן: די באלשעוויקעס נעמען ביי די ענגלישע פירמעס פעטע האנט־געלדער איבן חשבון פון די פארשיידענע סחורות, — געהייליגן פור טערוואלד, פוטער, — וואס זיי דארפן צושטעלן קיין ענגלאנד אין נעבן אויוים. דורך דער מלוכה ניט נאראנ־טירטע וועקסלן פאר די באלשעוויקעס נען, וואס זיי אליין מאכן. אם די אלע טראנסאקציעס באטרעפן א חשבון פון כסמט צען מיליאן פונט שטער־לינג, ס'איז כדאי צו דערמאנען, אז אנהויב אויגוסט האט בלויז דער באנק פון דער צוויישאפט פאר האנ־דעל מיט אויסלאנד אויפגעגעבן פאר די באלשעוויקעס א קרעדיט פון אן ערך פון 25 מיליאן דאלאר. מען קאן מאמענט אין דער סאָוועטן פאַרבאנד שולדיק דער וועגט אן ערך פון פינף הונדערט מיליאן דאלאר.

ווען אם די אלע חובות וואלטן גע־ווען פון לאנגע טערמינען, וואלטן די קאמוניסטן איצט פון קיין צער ניט געווארן־אוס. די צרה איז אבער, וואס דער סאָוועטן פאַרבאנד האט בדעה צו כעטע אומעטום זייגען די חלואות גע־נעבן געווארן אויף א קורצער צייט; בלויז אין דייטשלאנד און אין ענגי־לאנד זייגען א טייל וועקסלען אויס־גשטעלט געווארן אויף דרייסיק חדר־שים; די איבערגיקע, נאר אויף איין יאר.

וואס פאר א מיטלען האט די סאָ־וועטישע רעגירונג בדעה צו באנוצן כדי צו דעקן אירע געשוואלענע חו־בות אין דער נעהערייקער צייט? ווי אזוי וועט זי פארקלענערן אירע שולדן לגבי אויסלאנד? ס'איז קלאר פאר יעדן מענשן, וואס האט די מינדסטע אנונג אין ענינ־ן קאמערץ, אז דערצו זיינען פאראן בלויז דרי וועגן: פאר־גרעסערן דעם עקספּארט, אדער פאר־קלענערן דעם אימפּארט אן וואס ווייט־מיטלען קען דעם סאָוועטישן "דאס־פינג" אין באקעמפן מיט אלע כחות דעם מבול פון רוסישער סחורה.

מען דארף אויף ניט פארגעסן, אז ניט געקוקט אויף אלע איבערמענש־לאכע אנשטרענגונגען זייגען די באלי־שעוויקעס ניט בכוח צו דערפירן דעם עקספּארט ביז א מדרגה, וואס זאל דערלויבן מיטן אפּגעלייגטן געלט דעקן זייערע שולדן. זיי דאנקען אויסי־גשטעלט אז אינם יאר 1933 זאל דער עקספּארט וואקסן מיט נאנצע 250% אינם צוגלייך מיטן יאר 1928, — אבער אין דער ווירקלאכקייט" האבן זיי דעם דאזיקן דראסטישן פלאן ניט לאכע קאלסקוועגן. געווען שוין טע, ווען מען האט מורא געהאט פאר אנטיסעמיטיש־טעראריסטישע אטע־טאטן אויף אידישע אינסטיטוציעס און אויף אפילו אויף אידישע וואוינ־קוואַרטאלן. דארום האבן זיך די אידן דאס מאל ניט באנוגנט מיט אומרו־איטער פאנגיק, נאר זיי זייגען באייי־נעם פאנגיק געגאנגען וואַרענען דער רעמי־רונג דו דיזערייטס חיטער פונם לאנד. אבן די רעגירונג האט פאר־שטאנען דו אלגעמיינע בעפאלן פון אוא אויפהעצערישער באוועגונג פאר דער הר אן אדרעגונג פונם נאנצן לאנד אז זי האט טאקע באלד גע־לייגט אויף איר דייער א שארפן אויג, בדי צו דערשטיקן זי שוין אין אנהויב פון איר אנטוויקלונג. דאס אן איר אויף אין א גרויסער מאס געלונגען אין אידישע באפעלקערונג אין דעם דאזיקן ווינטיקן פאל. אבסאלוט צופרידן מיט דער שטילקייט אין ענער נישער קענן אקציע פון די שטאטלא־כע מאכט הייטער.

די געפאר פון פאנראטען, אדער קלענערע אנטיסעמיטישע עקסצעסן איז אויף אזוי ווי זי איז גע־קומען פון די אידישע באפעלקערונג איז אויסגעשטאנען פראקטיק אין דער קרעדיט־פאליטיק און אין דער פאלקס־ווירטשאפט. אם די ערה, וואס האט זיך איינגעריגערט קענן אידן אויף אן אנדערע מזרח אייראָפּעאישע מלוכ־כות, וועט מען אין פאראבאנד־נע אנטיסעמיטישע פראקטיק אין דער קרעדיט־פאליטיק און אין דער פאלקס־ווירטשאפט. אם די ערה, וואס האט זיך איינגעריגערט קענן אידן אויף אן אנדערע ערד אויסגעשטאנען אין נאר וואס ארויס האט מעמואר־בוך פון פרוי וואזשאני איבער דער קאריערע פון איר מאן דר. ווילהעלם וואזשאני, וועלכער איז געווען פינאנצ מיניסטער אין צוויי אונגאנדישע רעגירונגען. דאס בוך וויזט א נאנץ אנדערן שפּיגל פון אידישער מאכט און איינפלוס אין דער אמאליקער אונגארן. אידן זיינען געווען פריי אין זיי האבן געשאפן דעם וואוילשטאנד פונם לאנד. פעאיקע אי־דישע פערזענלאכקייטן זיינען געווען געווארן פונם קאיזער און זיינע העכ־סטע קריסטלאכע וועגעס אויף נאר הויבע און העכסטע עמטער פון לאנד. מען האט ניט געמאכט קיין חילוק צווישן איד און קריסט אין כלוכה דינסט, און דאס לאנד איז געווארן דער כסדר־שטארקער, רייכער און ווייטער־זיכטיג. די פאמיליע פונם אידישן מיניסטער וואזשאני האט פארערט מיט דער קאיזערלאכער פאמיליע חיימיש און געזעלשאפטלאך. אפילו די קינער האבן זיך געשפּילט צוזאמ־מען. קאיזער קארל האט געזאגט מר־לך זיין אידישן מיניסטער, פארוואס ער האט געגלויבט א ציון. אז קארדי־נאל ערצבישאף פיפל האט געוואלט מעשפּיג זיין זאגן קאיזער, ער זאל־נים נאמיניר־ן דר. וואזשאני צום גע־היימן ראט פונם פינאנצן מיניסטעריום יועצים. ווייל דאס וואלט געווען דער ערשטער אדר אין סקרייב־אוט־נארן מיט אוא הויכן אמט. דער קאיזער איז דוקא געווען צופרידן־ווייל דר. וואזשאני בלייבט ווייטער געטרייו דאס אידישקייט און דעם אר־דיישן דת.

("איטא")

# אידישע זאָרגן אין אונגארן :

(ספּעצ. פאר "דאס אידישע וואָרט")
פון א. ווינער

לאכע קאלסקוועגנען. געווען שוין מעמ. ווען מען האט מורא געהאט פאר אנטיסעמיטיש־טעראריסטישע אטע־טאטן אויף אידישע אינסטיטוציעס און אויף אפילו אויף אידישע וואוינ־קוואַרטאלן. דארום האבן זיך די אידן דאס מאל ניט באנוגנט מיט אומרו איפער פאנגיק, נאר זיי זיינען באייי־נעם פאנגיק געגאנגען וואַרענען דער רעמי־רונג דו דיזערייטס חיטער פונם לאנד. אבן די רעגירונג האט פאר־שטאנען דו אלגעמיינע בעפאלן פון אוא אויפהעצערישער באוועגונג פאר דער הר אן אדרעגונג פונם נאנצן לאנד אז זי האט טאקע באלד גע־לייגט אויף איר דייער א שארפן אויג, בדי צו דערשטיקן זי שוין אין אנהויב פון איר אנטוויקלונג. דאס אן איר אויף אין א גרויסער מאס געלונגען אין דער אידישע באפעלקערונג אין דעם דאזיקן ווינטיקן פאל. אבסאלוט צופרידן מיט דער שטילקייט אין ענער נישער קענן אקציע פון די שטאטלא־כע מאכט הייטער.

די געפאר פון פאנראטען, אדער קלענערע אנטיסעמיטישע עקסצעסן איז אויף אזוי ווי זי איז גע־קומען פון די אידישע באפעלקערונג איז אויסגעשטאנען פראקטיק אין דער קרעדיט־פאליטיק און אין דער פאלקס־ווירטשאפט. אם די ערה, וואס האט זיך איינגעריגערט קענן אידן אויף אן אנדערע מזרח אייראָפּעאישע מלוכ־כות, וועט מען אין פאראבאנד־נע אנטיסעמיטישע פראקטיק אין דער קרעדיט־פאליטיק און אין דער פאלקס־ווירטשאפט. אם די ערה, וואס האט זיך איינגעריגערט קענן אידן אויף אן אנדערע שווע־רגרויסער נוטלאנע ביי די ברייטע אידישע פאלקס שיכטן, ספּעציעל אין די גרעסערע שטעט.

ווייל ניט בלויז די פאליטישע לאגע פון אונגארישן אידנטום, נאר אויך די עקאָנאָמישע האט זיך גוזאלדיק פארגעגרט אין פאדלייך צו אמאלי־קע צייטן. פארן קריג אין כמעט נים געווען קיין פארמער איד אין אונגארן, עקאָנאָמיש איז דאס אונגארישע אידנ־טום געווען אן איזערנער מויער, כמ־עט ווי אין דייטשלאנד, אבער הייב־טיקן מאנ אז דאס מאל באלד גע־לייגט אויף איר דייער א שארפן אויג, בדי צו דערשטיקן זי שוין אין אנהויב פון איר אנטוויקלונג. דאס אן איר אויף אין א גרויסער מאס געלונגען אין דער אידישע באפעלקערונג אין דעם דאזיקן ווינטיקן פאל. אבסאלוט צופרידן מיט דער שטילקייט אין ענער נישער קענן אקציע פון די שטאטלא־כע מאכט הייטער.

די געפאר פון פאנראטען, אדער קלענערע אנטיסעמיטישע עקסצעסן איז אויף אזוי ווי זי איז גע־קומען פון די אידישע באפעלקערונג איז אויסגעשטאנען פון דער אינדוס־טריעלער בורזשואזיע, אין דער אידישע פאלקס שיכטן, ספּעציעל אין די גרעסערע שטעט.

ווייל ניט בלויז די פאליטישע לאגע פון אונגארישן אידנטום, נאר אויך די עקאָנאָמישע האט זיך גוזאלדיק פארגעגרט אין פאדלייך צו אמאלי־קע צייטן. פארן קריג אין כמעט נים געווען קיין פארמער איד אין אונגארן, עקאָנאָמיש איז דאס אונגארישע אידנ־טום געווען אן איזערנער מויער, כמ־עט ווי אין דייטשלאנד, אבער הייב־טיקן מאנ אז דאס מאל באלד גע־לייגט אויף איר דייער א שארפן אויג, בדי צו דערשטיקן זי שוין אין אנהויב פון איר אנטוויקלונג. דאס אן איר אויף אין א גרויסער מאס געלונגען אין דער אידישע באפעלקערונג אין דעם דאזיקן ווינטיקן פאל. אבסאלוט צופרידן מיט דער שטילקייט אין ענער נישער קענן אקציע פון די שטאטלא־כע מאכט הייטער.

אין דער ביבל ווערט דערציילט, אז שלמה המלך האט געשריבן שיר־ן אויף לאנד אופיר און זיי האבן זיך אומגע־קערט פון באלארן מיט אוצרות, עס איז קיין פראגע נים, אז דאס איז א געשיכטלאכער פאקט, פונקטשטוינען זיינען זיי אריבער אין איין טייל, אין "אופיר" אויף א מיינונג, אז מיט טויזנ־טער יאר צוריק האט זיך געשפּונען א ריכטיגער קאמפּעניע פון אין אויפ־ער דער אלטן דעריבער, אז "אופיר" איז די הייניטיקע פערא אין אז דער נאמען אין דער אלטער ווירטשאפט אויפגעלעבט געווארן. עס זיינען געווען זייער ערנסט סכנות, ווייל דער אלגעמיינער עקאָנאָמישער ריזיס אין לאנד האט געשאפן א נייע שטארקע אויפגאבס פעאיקייט פאר די געפערלי־כע זייטן פון דער נייע געזעלשאפט־ליכער ווירטשאפט פון דער ערשטער אמ־ט פון 850 מיליאן מארק. צו אם דעם אונטערוויין כסום דארף מען איצט צוליינן די ניט קלענערע קרע־דיטן, וואס די קרעפּעלער ליים האבן ארויסבאקומען פון פריוואטע קויאוק־ה. ה. פון באנקירן, פאבריקאנטן דאס מוחרים, וועלכע האבן אויף זייער אייג־נער אחריות געפירט געשעפטן מיט מאסקווע.

ווי קאמפּעטענט פּרעזענטן ניכן איבער, איז דער סאָוועטן־פאַרבאַנד שולדיק פון הונגערן. טאָג־אין־טאָג, אין דער לאנד ביז העכער א מיליארד דולאַרס מארקן.

דער צווייטער גרויסער קרעדיטאר פון די סאָוועטן איז ענגלאנד. דער דיריקטאר פונם דעפארטמענט פארן אויסלענדישן האנדל, סער כיילמאן אָנג, האט אין איינער פון די לעצטע רעדסיעס פונם פרעזידיום פארלאמענט, באשטעטיקט, אז ביזן דרייטן אקטאָ־בער 1931 איז דורך דער רעגירונג גאראנטירט געוואָרן א סומע פון 10,893,106 פונט שטערלינג. עס פעלן אויף ניט קיין פריוואטע, אייג־נטלעכע קרעדיטן: די באלשעוויקעס נעמען ביי די ענגלישע פירמעס פעטע האנט־געלדער איבן חשבון פון די פארשיידענע סחורות, — געהייליגן פור טערוואלד, פוטער, — וואס זיי דארפן צושטעלן קיין ענגלאנד אין נעבן אויוים. דורך דער מלוכה ניט נאראנ־טירטע וועקסלן פאר די באלשעוויקעס נען, וואס זיי אליין מאכן. אם די אלע טראנסאקציעס באטרעפן א חשבון פון כסמט צען מיליאן פונט שטערלי־נג, ס'איז כדאי צו דערמאנען, אז אנהויב אויגוסט האט בלויז דער באנק פון דער צוויישאפט פאר האנ־דעל מיט אויסלאנד אויפגעגעבן פאר די באלשעוויקעס א קרעדיט פון אן ערך פון 25 מיליאן דאלאר. מען קאן מאמענט אין דער סאָוועטן פאַרבאנד שולדיק דער וועגט אן ערך פון פינף הונדערט מיליאן דאלאר.

ווען אם די אלע חובות וואלטן גע־ווען אויפגעגעבן אין דער נאנצער וועלט זייגען לעצטנס אויפגע־טרייסלט געוואָרן פון קיין צער ניט געווען. אויפ־ס, די צרה איז אבער, וואס דער לאנד אפזאגן זיך פון צו צאָלן די אויס־ענדישע חובות, די דאזיקע שלעכטע בשורה, וועלכע איז תוכ־ה אפגעלייקנט געוואָרן דורך די געהעריקע סאָוועט־שע אינסטאנציעס, האט צווישן דעם בריישן עולם ארויסגערופן א באגער צו דערהאלטן א געוויס אין גרויסן רו־היגן די פינאנציעלע טראנסאקציעס, וואס די מאסקווער מושלים האבן ביז איצט געהאט מיט די קאפיטאליסט־שע מדינות. ס'ווילט זיך יעדן איינעם וויסן ווי גרויס ס'זיינען די חובות פון דעם פאלקס־קאמיסאריאט פון פינאנצן מיט טראכט אינם קרעמל מכח די פאראויסטייענדע געלט־אפצאלונגען.

נאך אין מאי 1920 איז ארויסגע־פאלן קיין לאנדן אויסלאנד די ערשטע סאָ־וועטישע אנלייה־דעלעגאציע, מיט קרא־סינען אויפן שפּיץ, צו פירן אונטער־האנדלונגען מיט די אנגעזעענע באנ־קירן מכח א חלואה. דער דאמאלסטי־ריקער משא ומתן האט צו קיין גוטע רעזולטאטן ניט געבראכט: מען האט ניט געהאט קיין לגלוכן אינם אריכת־ימים פונם נייעם רעשים און מען האט ניט געוואלט אריינגהאנדל קיין גרויסע געלדער אין א נאר־רעוואלו־טיגען לאנד, וואס האט זיך נאך פאראן אין לאנד.

אנאלאיזירנדיק דיבאריכטן, וואס ווערן פובליצירט דורך דעם סאָוועטע־שען אינשאמלט פאר אויסלענדישן האנדל, קומט מען צום באשלוס, אז ביים איצטיקן מאמענט האבן ניט די באלשעוויקעס קיין איינזיכט צו גע־בען זייער עקספּארט אם א גרעסערן אימ־פולס, שוין אינם לעצטן יאר איז דער ציאנערער תחו ובחרי־צישאנט. ערשט מיטן אנהויב פון דער באקאנטער "נעפּ"־תקופה האבן זיך אנגעפאנגען רעגולירער מסחר־באציאונגען צווישן דעם סאָוועטן פאַרבאנד און דעם אר־בעריקן וועלט טייל און צוזאמען מיט זיי איז אויך געלונגען די סאָוועטישע פאַרשטייער צו פאַרשטאַרקן דאס קרעדיט פעאיקייט פון זייער לאנד.

איבערהויפט איז דערצו דער באר־פאסיש געווען אין דייטשלאנד, וואו מ'האט זיך געגרייטיקט אין גרויסן רו־מיגן מאנד, ס'איז איבערגיין צו זאגן, אז די קאמוניסטן האבן מיט א ברייד־טער האנט אויסגענוצט דאס "גוט־הארציקייט" פונם דייטשן אינדוסט־ריעלער; ווי די לעצטע באריכטן פון די ברעלינער האנדלס־קאמערן באר־ווייזן, איז בלויז אונטער דער נאָ־דאמטע פון דער מלוכה קרעדיטוס־געוואָרן פאר די באלשעוויקעס א סו־מע פון 850 מיליאן מארק. צו אם דעם אונטערוויין כסום דארף מען איצט צוליינן די ניט קלענערע קרע־דיטן, וואס די קרעפּעלער ליים האבן ארויסבאקומען פון פריוואטע קויאוק־ה. ה. פון באנקירן, פאבריקאנטן דאס מוחרים, וועלכע האבן אויף זייער אייג־נער אחריות געפירט געשעפטן מיט מאסקווע.

ווי קאמפּעטענט פּרעזענטן ניכן איבער, איז דער סאָוועטן־פאַרבאַנד שולדיק פון הונגערן. טאָג־אין־טאָג, אין דער לאנד ביז העכער א מיליארד דולאַרס מארקן.

דער צווייטער גרויסער קרעדיטאר פון די סאָוועטן איז ענגלאנד. דער דיריקטאר פונם דעפארטמענט פארן אויסלענדישן האנדל, סער כיילמאן אָנג, האט אין איינער פון די לעצטע רעדסיעס פונם פרעזידיום פארלאמענט, באשטעטיקט, אז ביזן דרייטן אקטאָ־בער 1931 איז דורך דער רעגירונג גאראנטירט געוואָרן א סומע פון 10,893,106 פונט שטערלינג. עס פעלן אויף ניט קיין פריוואטע, אייג־נטלעכע קרעדיטן: די באלשעוויקעס נעמען ביי די ענגלישע פירמעס פעטע האנט־געלדער איבן חשבון פון די פארשיידענע סחורות, — געהייליגן פור טערוואלד, פוטער, — וואס זיי דארפן צושטעלן קיין ענגלאנד אין נעבן אויוים. דורך דער מלוכה ניט נאראנ־טירטע וועקסלן פאר די באלשעוויקעס נען, וואס זיי אליין מאכן. אם די אלע טראנסאקציעס באטרעפן א חשבון פון כסמט צען מיליאן פונט שטערלי־נג, ס'איז כדאי צו דערמאנען, אז אנהויב אויגוסט האט בלויז דער באנק פון דער צוויישאפט פאר האנ־דעל מיט אויסלאנד אויפגעגעבן פאר די באלשעוויקעס א קרעדיט פון אן ערך פון 25 מיליאן דאלאר. מען קאן מאמענט אין דער סאָוועטן פאַרבאנד שולדיק דער וועגט אן ערך פון פינף הונדערט מיליאן דאלאר.

ווען אם די אלע חובות וואלטן גע־

# דאָס וואונדערלאכע לאנד פערו, וואו אן אמעריקאנער עקספּעדיציע האָט געמאכט גרויסע אנטדעקונגען :

פון נ. פאדאלסקי

אין דער ווערט דערציילט, אז שלמה המלך האט געשריבן שיר־ן אויף לאנד אופיר און זיי האבן זיך אומגע־קערט פון באלארן מיט אוצרות, עס איז קיין פראגע נים, אז דאס איז א געשיכטלאכער פאקט, פונקטשטוינען זיינען זיי אריבער אין איין טייל, אין "אופיר" אויף א מיינונג, אז מיט טויזנ־טער יאר צוריק האט זיך געשפּונען א ריכטיגער קאמפּעניע פון אין אויפ־ער דער אלטן דעריבער, אז "אופיר" איז די הייניטיקע פערא אין אז דער נאמען שטעמט אויף פארבינדונג אין דער אלטער ווירטשאפט. דאס אן איז אויך אין דער אלטער ווירטשאפט אויפגעלעבט געווארן. עס זיינען געווען זייער ערנסט סכנות, ווייל דער אלגעמיינער עקאָנאָמישער ריזיס אין לאנד האט געשאפן א נייע שטארקע אויפגאבס פעאיקייט פאר די געפערלי־כע זייטן פון דער נייע געזעלשאפט־ליכער ווירטשאפט פון דער ערשטער אמ־ט פון 850 מיליאן מארק. צו אם דעם אונטערוויין כסום דארף מען איצט צוליינן די ניט קלענערע קרע־דיטן, וואס די קרעפּעלער ליים האבן ארויסבאקומען פון פריוואטע קויאוק־ה. ה. פון באנקירן, פאבריקאנטן דאס מוחרים, וועלכע האבן אויף זייער אייג־נער אחריות געפירט געשעפטן מיט מאסקווע.

ווי קאמפּעטענט פּרעזענטן ניכן איבער, איז דער סאָוועטן־פאַרבאַנד שולדיק פון הונגערן. טאָג־אין־טאָג, אין דער לאנד ביז העכער א מיליארד דולאַרס מארקן.

דער צווייטער גרויסער קרעדיטאר פון די סאָוועטן איז ענגלאנד. דער דיריקטאר פונם דעפארטמענט פארן אויסלענדישן האנדל, סער כיילמאן אָנג, האט אין איינער פון די לעצטע רעדסיעס פונם פרעזידיום פארלאמענט, באשטעטיקט, אז ביזן דרייטן אקטאָ־בער 1931 איז דורך דער רעגירונג גאראנטירט געוואָרן א סומע פון 10,893,106 פונט שטערלינג. עס פעלן אויף ניט קיין פריוואטע, אייג־נטלעכע קרעדיטן: די באלשעוויקעס נעמען ביי די ענגלישע פירמעס פעטע האנט־געלדער איבן חשבון פון די פארשיידענע סחורות, — געהייליגן פור טערוואלד, פוטער, — וואס זיי דארפן צושטעלן קיין ענגלאנד אין נעבן אויוים. דורך דער מלוכה ניט נאראנ־טירטע וועקסלן פאר די באלשעוויקעס נען, וואס זיי אליין מאכן. אם די אלע טראנסאקציעס באטרעפן א חשבון פון כסמט צען מיליאן פונט שטערלי־נג, ס'איז כדאי צו דערמאנען, אז אנהויב אויגוסט האט בלויז דער באנק פון דער צוויישאפט פאר האנ־דעל מיט אויסלאנד אויפגעגעבן פאר די באלשעוויקעס א קרעדיט פון אן ערך פון 25 מיליאן דאלאר. מען קאן מאמענט אין דער סאָוועטן פאַרבאנד שולדיק דער וועגט אן ערך פון פינף הונדערט מיליאן דאלאר.

ווען אם די אלע חובות וואלטן גע־

# דער פינאנציעלער מצב פונם סאָוועטן-פאַרבאַנד :: (פון אונזער ספּעץ. קאָרעספּאָנדענט) י. ב. אלטער

# אידישע זאָרגן אין אונגארן : (ספּעץ. פאר "דאס אידישע וואָרט") פון א. ווינער

# דאָס וואונדערלאכע לאנד פערו, וואו אן אמעריקאנער עקספּעדיציע האָט געמאכט גרויסע אנטדעקונגען : פון נ. פאדאלסקי

(פון אונזער ספּעץ. קאָרעספּאָנדענט)
י. ב. אלטער

# א. א. היפּס און די קאָמוניסטן

# זאָל עס ניט זיין קיין איינזאמער פּראָצעס!

# THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper in Western Canada.

צידישע וואָרט

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
WINNIPEG — MANITOBA
Established 1910 Phones: 55 409—52 213